

Eesti Keskkonnaühenduste Koda

PRESSITEADE

22.05.2020

EKO: Elurikkuse kao peatamine ja jätkusuutlik toidutootmine peavad saama eesmärgiks ka Eestis

Eesti Keskkonnaühenduste Koda tervitab Euroopa Komisjoni värske elurikkuse strateegiaga aastani 2030 ja jätkusuutliku toidutootmise strateegiaga talust taldrikule seatud eesmärgi peatada elurikkuse kadu ning võtta kasutusele kestlikud ja õiglased toidusüsteemid. Keskkonnaühendused rõhutavad, et ka Eestis peab mõistma loodus- ja majanduskeskkonna omavahelisi tugevaid seoseid: vaid elurikkas ja puhtas keskkonnas saab olla tagatud inimeste hea elu.

"Elurikkuse kao pidurdamine ning kestliku toidutootmise ülesehitamine on äärmiselt oluline ka Eestis", rõhutab Pärandkoosluste Kaitse Ühingu juhatuse liige Aveliina Helm. "Meil ei ole põhjust olla tänaste trendidega rahul. Samal ajal, kui üle Euroopa saabuvad murettekitavad teated putukate arvukuse tugevast langusest niidukoosluste ja teiste elupaikade kadumise ning putukamürkide kasutuse tõttu, siis Eesti põllumajanduses on insektitsiidide kasutus iga-aastaselt kasvanud. Vaid kaht protsenti meie metsadest võib pidada looduspõhiseks ning tolmeldajate peamiseks elupaikadeks olevatest poollooduslikest niidukooslustest on viimase 80 aastaga kadunud 95%. Nii Eesti metsa- kui põllumajandusmaastike elurikkuse säilimiseks on meil vaja teha kannapööre tänastes praktikates," sõnas Helm.

"Strateegiatega plaanitud investeering looduse taastamisse tundub suur, kuid tuleb meele pidada, et keskkonna kahjustumisest tekkiv kahju on suurusjärgude võrra massiivsem", lisab Pärandkoosluste Kaitse Ühingu juhatuse esimees Jaak-Albert Metsoja. "Elurikkuse kao ja maa kahjustumise tõttu on maailm perioodil 1997-2011 kaotanud iga-aastaselt hinnangulises suurusjärgus 9 - 29 triljonit eurot, on hinnanud Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD). Elurikkuse kadu põhjustab vähenenud saake põllumajanduses ja kalanduses. Elurikkusest ja toimivatest ökosüsteemidest sõltuvate looduse hüvede - tolmeldamine, mullaviljakus, puhas vesi ja õhk - kahanemine toob aina süvenevaid majanduskahjusid", toob Metsoja välja.

"Hetkel töötatakse Eestis välja ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava aastateks 2021-2027 ning arutatakse põllumajandustoetuste jaotamist. On ülimalt oluline, et hetkel kujundatavad toetusmeetmed arvestaksid elurikkuse strateegiat ja asuksid soodustama ökoloogilisi põhimõtteid rakendavaid toidutootmispraktikaid ning toetaksid elurikkust soosivate mitmekesiste ja liigendatud põllumajandusmaastike kujunemist", lisas Helm.

Eesti Keskkonnaühenduste Koda kutsub nii riiki kui kodanikke uut elurikkuse strateegiat toetama ja tõhusalt rakendama.

Eesti Keskkonnaühenduste Koda ühendab ühteteistkümnet keskkonnaorganisatsiooni: Eestimaa Looduse Fond, Eesti Ornitoloogiaühing, Eesti Roheline Liikumine, Balti Keskkonnafoorum, Eesti Üliõpilaste Keskkonnakaitse Ühing "Sorex", Läänerannik, Nõmme Tee Selts, Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus, Pärandkoosluste Kaitse Ühing, Tartu Üliõpilaste Looduskaitsering, Keskkonnaõiguse Keskus.

Lisainfo:

Euroopa Komisjon võttis 20. mail elurikkuse kao pidurdamiseks vastu [uue elurikkuse strateegia aastani 2030](#) ning jätkusuutliku toidutootmise saavutamiseks [talust taldrikule strateegia](#). Teineteist toetavana näitavad need kavad teed kestliku ja konkurentsivõimelise tuleviku suunas, kus inimese ja looduse vaheline tasakaal on taastatud. Strateegiate keskmes on elanike heaolu ja tervis, mida aitavad tagada looduse senisest laialdasem ja tõhusam kaitse, kahjustatud ökosüsteemide taastamine, saastamise vähendamine ning Euroopa juhtrolli võtmine keskkonna- ja kliimasõbraliku ning muutustele vastupidava toidusüsteemi ülesehitamisel.

Elurikkuse taastamisse on kavas erinevatest allikatest panustada 20 miljardit eurot aastas. Euroopa Komisjon rõhutab, et elurikkuse taastamine ja kestliku toidutootmise ülesehitamine pole mitte kulu, vaid investering, mis toetab Euroopa majanduslikku taastumist, suurendab vastupanuvõimet edasistele kriisidele ning loob tervikuna parema elukeskkonna.

Eestis on Euroopa Komisjoni strateegiate vaatevinklist nii mõndagi, mida tuleb parandada. Seireandmetel leidub Eestis pestitsiidijääke igas tavatootmise mullaproovis, keskmiselt 7,2 jääki proovi kohta. Pinna- ja põhjaveeseire näitab, et aastatel 2016-2018 võetud veeproovidest on koguni 66% pestitsiididega saastunud. Murettekitavad on ka elustiku näitajad - Eesti põllu- ja metsalindude arvukus langeb iga aastaga, tolmeldajate arvukus ja liigirikkus on Kesk-Eesti intensiivsetes põllumajandusmaastikes teiste piirkondadega võrreldes oluliselt madalam, viidates probleemidele ka teiste elustikurühmade seas.

Elurikkuse strateegia paneb põhitähelepanu looduse kahjustumise kriitilise tähtsusega põhjustajatele - liiga intensiivsest maakasutusest tulenevale elupaikade kaole ja põllumajandusest tulenevale saastele. Eesmärgiks on võtta kaitse alla 30% maismaast ja 30% merealadest, sealjuures tagada range kaitse neist vähemalt kolmandikule. Eesti maismaast on hetkel kaitse all pisut vähem kui 20%, mis on ligikaudu Euroopa keskmine.

Talust taldrikule strateegia eesmärgiks on vähendada Euroopa toiduainetööstuse keskkonna- ja kliimajalajälge ning muuta see paindlikumaks. Selleks seab strateegia konkreetseid sihid, nende seas 50-protsendilise pestitsiidide kasutuse vähendamise ning vähemalt 20-protsendilise väetiste kasutamise vähendamise, 50-protsendilise antimikroobsete toimeainete müügi languse ning jõudmise olukorrani, kus vähemalt 25% põllumajandusmaast majandatakse mahedana. Strateegia osaks on ka toiduainete kohta tarbijale edastatava informatsiooni mitmekesisustamine ja läbimõeldum esitamine, et muuta tervislikud valikud tarbija jaoks lihtsamaks. Nii põllumajandus- kui kalandussektorisse on

kavas panustada ühise põllumajanduspoliitika ja ühise kalanduspoliitika juurde loodavate täiendavate rahastamisskeemide kaudu, toetades eeskätt kestlikku tootmist.

Strateegiad ja nendes seatud ambitsioonikad eesmärgid peavad heaks kiitma ka Euroopa Parlament ning liikmesriikide valitsusjuhid. Kõik kodanikud on oodatud osalema avalikus diskussioonis.

Lisainfo:

Aveliina Helm

Pärandkoosluste Kaitse Ühingu juhatuse liige

aveliina.helm@ut.ee

+372 55 538 679

Teate edastas:

Laura Uibopuu

Eesti Keskkonnaühenduste Koja koordinaator

info@eko.org.ee